

3. Кушнина Л.В. Переводческий хронотоп: творчество vs стереотип / Л.В. Кушнина // Стереотипность и творчество в тексте: [межвуз. сб. науч. трудов] / [под ред. М. П. Которовой]; Перм. Ун-т. – Пермь, 2007. – Вып. 11. – С. 77 – 88.

*Науковий керівник: Галій Л.Г.,
канд. філол. наук, доцент*

УДК 81'255.4 (043.2)

Супрунець К.І.

Національний авіаційний університет, Київ

ОСОБЛИВОСТІ МОВИ І СТИЛЮ ДОКУМЕНТАЛЬНОЇ ПРОЗИ У ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ Д. КІЗА «ТАЄМНИЧА ІСТОРІЯ БІЛЛІ МІЛЛІГАНА» ТА ЙОГО УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ)

Документальна проза – це художньо-публіцистичний жанр літератури, основними особливостями якого є суто реалістичне і документально точне зображення подій і персонажів через призму образного і естетичного сприйняття автора. Найважливішим завданням перекладача є відтворити жанрові особливості як ціле на всіх рівнях жанрової композиції. Документальна проза відрізняється, як правило, відсутністю вигаданих сюжетів і героїв, розповідями про події, які пропущені через особистісне світосприйняття автора, використанням різних художніх і драматичних прийомів, побудови композиції твору за драматичним принципом «сцена за сценою».

Мовлення персонажу в документальному творі виконує певні функції. Перш за все, воно вказує на його приналежність до тієї чи іншої групи, слугує засобом, за допомогою якого можна показати, ким саме є згаданий герой. Характер героя найкраще за все розкривається у діалозі та монологі. Мовленнєвий портрет, у тому числі, його синтаксичний аспект, служить формою відображення авторського розуміння морально-етичної картини світу, а герої служать її носіями, процес спілкування між автором і читачем набуває найбільш прямого характеру в мовленні персонажів, єдиному аспекті, що характеризує свідомість героя безпосередньо. Тому й перекладачеві слід бути обачним при роботі з таким текстом, не втратити стильове забарвлення та не викривити першотвір.

У нашому дослідженні ми спробували упровадити такий підхід, де було б більш повно висвітлено компоненти мовленнєвого портрету. Ми виокремили такі складники мовленнєвого портрету:

1. особливості набору мовних одиниць (головним чином, лексико-семантичних одиниць та граматичного наповнення конструкцій), тобто лексикон і тезаурус, де відбиватимуться як загальний рівень лексичного запасу мовця, так і мовленнєві одиниці і звороти, що він використовує найчастіше;

2. синтаксичний портрет, що складається з найбільш типових для комуніканта синтаксичних конструкцій і характеристик;

3. тенденції в особливостях мовленнєвої поведінки, тобто ті цілі і інтенції, які особистість найчастіше переслідує в комунікації.

Один із персонажів роману Д. Кіза «Таємнича історія Біллі Міллігана», Артур, замкнутий у собі інтелектуал, який вивчає науку та медицину. Його мова